

Kurstjens Ecologisch Adviesbureau, Beek-Ubbergen.

- POLLUX, B.J.A. & A. KOROSI, 2002. De Romeinse weerd als voortplantingsgebied voor de Blauwband. *Natuurhistorisch Maandblad* 91 (10): 234-236.
- POLLUX, B.J.A. & A. KOROSI, 2006. On the occurrence of the Asiatic cyprinid *Pseudorasbora parva* in the Netherlands. *Journal of Fish Biology* 69 (5): 1575-1580.
- POLLUX, B.J.A., A. KOROSI & P.M.J. POLLUX, 2008. Voortplanting van de Bittervoorn in een uiterwaardplas langs de Maas. *Natuurhistorisch Maandblad* 97 (6): 133-137.

- POLLUX, B.J.A., A. KOROSI & P.M.J. POLLUX, 2012. Verspreiding van de Bittervoorn in 15 uiterwaardplassen langs de Maas in Noord-Limburg - Indicaties voor een regionale metapopulatiestructuur. *Natuurhistorisch Maandblad* 101 (6): 116-121.
- POLLUX, B.J.A., A. KOROSI, W. VERBERK, P.M.J. POLLUX & G. VAN DER VELDE, 2006. Reproduction, growth, and migration of fishes in a regulated lowland tributary: Potential recruitment to the River Meuse. *Hydrobiologia* 565 (1): 105-120.
- POLLUX, B.J.A. & P.M.J. POLLUX, 2002. Vislarven langs de meetlat - Onderzoek aan vislarven in Nederlandse wateren. *Natura* 99 (3): 76-78.
- SCHERES, W.J.M., 2003. De avifauna van de Ro-

meinenweerd 1996-2003. *Limburgse Vogels* 13: 14-25.

- SEMMEKROT, S. & F.T. VRIESE, 1992. Onderzoek naar mogelijke paai- en opgroei gebieden in de Maas. *Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij, Nieuwegein*.
- VRIESE, F.T., S. SEMMEKROT & A.J.P. RAAT, 1994. Assessment of spawning and nursery areas in the River Meuse. *Water Science & Technology* 29 (3): 297-299.
- WOLTER, C. & R. ARLINGHAUS, 2003. Navigation impacts on freshwater fish assemblages: the ecological relevance of swimming performance. *Reviews in Fish Biology and Fisheries* 13 (1): 63-89.

BOEKBESPREKINGEN

KALKBRANDERIJEN IN ZUID-LIMBURG. STUDIE NAAR DE VELE FACETTEN VAN EEN VERGETEN INDUSTRIE

JAN H.M. NILLESEN, 2014. *Ned. geologische vereniging afd. Limburg*, Valkenburg aan de Geul. 93 pagina's. ISBN 978-90-81346-0-04. Prijs € 20,00 (inclusief verzendkosten); verkrijgbaar bij Ned. Geologische Vereniging afd. Limburg, d.m.v. een email aan j.philippens@hetnet.nl, en bij het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

De afdeling Limburg van de Nederlandse Geologische Vereniging is er opnieuw in geslaagd een gedegen, goed geïllustreerd en interessant vormgegeven boekwerk op de markt te brengen. Dit keer gaat het over kalkovens als industrieel erfgoed in het zuidelijk deel van de provincie. Weliswaar is een flink deel van de tekst al eens verschenen in de "Historische en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal, Jaarboek 2013" (pp. 72-127), maar deel 2 van het boek is geheel en al nieuw. Gepresenteerd wordt het eindresultaat van jarenlang archiefonderzoek (vanaf 1976), gesprekken met oud-kalkbranders en hun familie en studies in het veld. De goed geschreven

tekst, in twee kolommen, is gelardeerd met historische (zwart/wit) en recente foto's van het kalkbrandproces en van kalkovens. De techniek van kalkbranden, die niet echt eenvoudig is, wordt in detail uit de doeken gedaan, waarna er aandacht is voor de geologie van het gebied. Spijtig is dat een oude (1971) geologische kaart is gescand, want hier zijn de vouwnaden duidelijk zichtbaar. Hierna volgt de bulk van het boek, beginnend met de historie van het kalkbrandproces, de kalkovens en de kalknijverheid, opgesomd per gebied. Achtereenvolgens passeren de omgeving van Maastricht (Sint-Pietersberg), de driehoek Meerssen-Cadier en Keer-Valkenburg aan de Geul en de driehoek Schin op Geul-Kunrade-Simpelveld de revue. Dit deel zit vol interessante details en wetenswaardigheden en geeft een prima beeld van het geheel. Zelf op stap gaan om kalkovens in het veld te bekijken is nu de logische eerste vervolgstap. Het boek wordt afgesloten met 2,5 bladzijden literatuurbronnen, 4,5 pagina's noten en de levensloop van de auteur. Helemaal achterin is een serie kaarten opgenomen, met daarop gemarkeerd de plekken waar zich kalkovens bevinden (of bevonden), zodat ze gemakkelijk gelokaliseerd kunnen worden, mocht u zelf erop uit willen. Jammer genoeg staan er een paar onnauwkeurigheden in en zijn de literatuurbronnen niet altijd correct opgenomen. Dit verandert echter niets aan de conclusie, namelijk dat dit boek een echte aanrader is – leer Zuid-Limburg op een andere manier kennen! Gelukwensen aan de auteur en de afd. Limburg.

JOHN W.M. JAGT

BIJENPLANTEN: NECTAR EN STUIFMEEL VOOR HONINGBIJEN

NEVE, ARJEN & RAYMOND VAN DER HAM, 2014. *EIS Kenniscentrum insecten en andere ongewervelden, Naturalis Biodiversity Center & KNNV afdeling Delfland*. 511 pagina's. ISBN: 978-90-76261-00-3. Prijs: € 22,50.

Bij aanschaf van dit boek ligt er een imposante pil van dik twee kilo op A4 formaat voor u. Na een kort voorwoord en een al even beknopte inleiding volgen er 17 bladzijden over "Bijenbotanie", "Nectar en Stuifmeel" en "Stuifmeel van bloeiplanten". Uitermate leerzaam, maar ik was wel blij dat ik ooit biologie had gestudeerd: zonder achtergrondkennis zal de gemiddelde leek toch enige moeite hebben om bij de uitleg over de vorming van stuifmeelkorrels bij de les te blijven. Daarna is het tijd voor het hoofdgerecht: de behandeling van zo'n 235 soorten planten, struiken en bomen die aantrekkelijk zijn voor honingbijen. Per soort staat er op de linker bladzijde een door Arjen Neve getekende collage van de bloeiwijze, blad(eren), meeldraden, stamper, stuifmeelkorrel, vrucht en zaad. Die

zwart-wit tekeningen zijn van een voortreffelijke informatieve kwaliteit en soms zo mooi dat ik ze zou willen inkleuren, inlijsten en aan de muur hangen. De teksten op de rechterbladzijden verschaffen zowel encyclopedische kennis (bijvoorbeeld over de Europese of mondiale verspreiding) als informatie uit de optiek van de honingbij. Een voorbeeld: wij zien Akkerwinde (*Convolvulus arvensis*) bloeien met witte kelken, maar "voor honingbijen zijn de bloemen niet wit maar bijenblauwgroen". En: "De vijf strepen, die in de witte bloem nauwelijks te zien zijn, geuren anders dan de rest van de kroon". Indrukwekkend met hoeveel geduld en toewijding Arjen Neve honingbijen op verschillende planten en bomen moet hebben geobserveerd! Die observaties heeft hij per soort op een heldere, gevarieerde en boeiende manier opgeschreven. Bij het doornemen van dit boek kwam ik maar één tikfoutje tegen. Het is overduidelijk met grote toewijding en nauwkeurigheid geproduceerd. Ik was alleen verbaasd over het zonder nadere uitleg gehanteerde beleid met betrekking tot verwijzingen naar de literatuur. De lijst specificeert 18 bronnen, maar in de tekst wordt soms expliciet verwezen naar onderzoek en publicaties die daar niet in voorkomen. Is dit boek een aanrader? Als u meer wilt weten over de relatie tussen bijen en bloemen: zeker. Maar wat naar mijn smaak te weinig aandacht heeft gekregen is de mogelijkheid om aan de hand van dit boek in tuinen en plantsoenen een 'ideale bijenweide' te creëren. Als de auteurs daar een hoofdstuk aan hadden gewijd zou dit prachtige boek ongetwijfeld aantrekkelijker zijn voor een ruimere lezerskring.

GERARD MAJOOR